

2009-04-02

511-29476-07
1265-216

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Borstbäcken i Eslövs, Hörby och Sjöbo kommuner

(4 bilagor)

Uppgifter om naturreservatet

Dos- ID 1021177

Namn Borstbäcken

Kommuner

Eslöv, Hörby, Sjöbo

Län

Skåne

Socknar

Harlösa, Östraby och Öved

Gränser

Området är markerat med kraftig svart streckad linje
på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1).

Fastigheter

Magnaröd s:3 samt del av Harlösa-Hjälmaröd 9:1,
del av Övedskloster 2:2 och del av Övedskloster 2:23.

Läge

Bäckravinen norr om Vombsjön

Areal

Ca 46 ha, varav ca 0,3 ha rinnande vatten

Servitut och nyttjanderätter

Tele, 1285-256.1, Telia Sonera

Starkström, 1285-352.1, Skånska Energi AB

Dikningsföretag

LM (16), 2210 Df nr. 8 och 9, Skartofta, Lindshultskos, Norringehus, Brännslov
och Magnaröd (1894)

Naturgeografisk region

Nr 7, Skånes sediment och horstområde

Förvaltare Länsstyrelsen i Skåne län

Borstbeslut 2e april

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Plusgiro/Bankgiro	E-post	www
205 15 Malmö	Kungsgatan 13	040-25 20 00 vx	040-	6 88 11-9	lansstyrelsen@m.lst.se	www.m.lst.se
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	044-25 20 00 vx	044-	5050-3739		

BESLUT

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken förklarar Länsstyrelsen det område som utmärkts med kraftig svart streckad linje på bifogad karta (bilaga 1), som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

SYFTET MED NATURRESERVATET

Syftet med reservatet är att:

- långsiktigt skydda Borstbäcken som är utpekad som ett nationellt särskilt värdefullt vatten av naturvårdsverket i enlighet med intentionerna inom miljökvalitetsmålet "Levande sjöar och Vattendrag",
- bibehålla och utveckla de höga limniska värdena i Borstbäcken,
- bevara områdets hydrologi samt bäckens naturliga flöde och strömförhållanden för att gynna en artrik och naturligt anpassad bottenfauna,
- skydda Natura 2000 livsmiljötyper och arter, som av regeringen har rapporterats förekomma i enlighet med Rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet),
- bevara sumpskogarnas och de skogsklädda ravinernas stabila och fuktiga klimat för att gynna artrikedomen,
- bibehålla/återskapa en olikåldring, flerskiktad ädellövsskog med varierad artsammansättning och goda förutsättningar för självföryngring,
- bevara och gynna hotade ved- och trädlevande arter genom att säkerställa kontinuiteten av gamla träd och död ved i reservatet,
- för allmänhetens behov av rekreation bevara och tillgängliggöra ett värdefullt naturområde.

2009-04-02

511-29476-07
1265-216

FÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. uppföra byggnad eller annan anläggning,
2. dra fram mark- eller luftledning,
3. bedriva täktverksamhet i någon form,
4. utföra rensningar i vattendraget (tillslutande bäck längst upp i norr som omfattas av dikningsföretag undantaget),
5. vidta åtgärder som grumlar eller förorenar vattendraget
6. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi och ytförhållanden eller landskapets allmänna karaktär som att spränga, borra, gräva, schakta, muddra, tippa, utfylla eller på annat sätt förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
7. avverka buskar och träd eller bortföra död ved,
8. uppföra stängsel eller andra hägnader,
9. anordna upplag annat än tillfälliga sådana i samband med skötsel av reservatet eller för skogsbrukets behov,
10. använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra gödselmedel eller jordförbättringsmedel,
11. plantera eller så träd, buskar eller andra växter,
12. anordna camping eller uppställningsplats för husvagn, campingbil eller liknande,
13. anbringa tavla, plakat, skylt, affisch, inskrift, snitsel eller därmed jämförlig anordning med undantag för gränsmärken och reservatsskyltar,
14. inplantera för området främmande växt- eller djurarter

2009-04-02

511-29476-07
1265-216

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktigas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av, skyltning till och upplysning om reservatet,
2. skötsel av mark innefattande gallring och övrig skogsskötsel, uppsättande och underhåll av stängsel och plantering av träd,
3. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
4. uppföljning av områdets skötsel och miljöövervakning,
5. åtgärder som syftar till att säkerställa områdets kulturhistoriska värden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet **att**

1. spränga, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada fast naturföremål eller ytbildning,
2. framföra motordrivet fordon annat än på parkeringsplatser samt på vägar till och från dessa parkeringsplatser,
3. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd samla in mossor, lavar, eller vedlevande svampar.
5. fänga eller samla in insekter eller andra djur, eller på annat sätt skada djurlivet,
6. medföra okopplad hund.

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för:

- åtgärder i samband med förvaltarens och markägarens skötsel av området
- anordnande av information

- drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga el- och teleledningar enligt gällande lagstiftning.
- Föreskriften C2 skall inte utgöra hinder för markägare och dennes personal samt förekommande arrendatorer vad gäller passage till och från skogsmark intill reservatet på överenskomna vägar.
- Föreskriften C2 gäller inte heller trafik till byggnad markerad på bilaga 2.
- C2 gäller ej mindre terrängfordon för att hämta ut skjutet vilt vid jakt.
- Föreskriften C5 och C6 gäller ej för innehavare av jakträtten inom reservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagsstiftningens bestämmelser.
- Åtgärder som utförs av länsstyrelsen för bekämpning av invasiva (främmande arter)

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter .

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Natur och markhistoria

Borstbäcken skär genom de branta sluttningarna norr om Vombsjön och mynnar sedan ut i sjön. I norr rinner bäcken genom en ravin som utgör ett spektakulärt inslag i den mycket tydliga sluttningen från lerskifferplatån. Denna har sannolikt bildats under isavsmältningen för 15- 16 000 år sedan, men kan vara anlagd tidigare. Ravinen skär genom mer eller mindre leriga moräner som täcker bergrunden och dess botten täcks till stora delar av sten och block som sannolikt utgör en rest av en borteroderad morän. Den siluriska lerskiffern går i dagen på ett antal platser i ravinen, och flera diabasgångar korsar ravinen i nordväst – sydostlig riktning. Nedströms, mot Vombsänkan, blir landskapet flackare och bergrunden övergår mot yngre bergarter.

Omgivningarna består dels av åkermark, dels av ädellövskogar som framförallt brukas konventionellt. Förekomsten av många rödlistade svampar, mossor, lavar och insekter tyder på en lång skoglig kontinuitet i området. Plockhuggning och utmarksbete, slåtter och lövängsbruk har bedrivits i varierande grad genom århundradena och gamla hasselbuketter, aplar och hagtorn finns ännu kvar i

2009-04-02

511-29476-07
1265-216

bäckdalens botten. Dessa aktiviteter har troligen haft begränsad inverkan på faunans utveckling i skogsområdet närmast bäcken.

Vegetation och djurliv

Bottenfaunan i Borstbäcken domineras av renvattenkrävande arter som dagsländor och bäcksländor. Bäcken hyser en rad ovanliga arter bland annat den rödlistade bäckvattenbaggen *Riolus cupreus* som endast är påträffad vid ett fåtal lokaler i Skåne, och de rödlistade vattenbrynsbaggarna *Hydraena nigrita* och *Hydraena pulchella*, som har en av få kända lokaler här. De är även indikatorarter för klart och rent vatten. Den ovanliga bäcksländan *Capnia bifrons* återfinns rikligt i bäcken och nattsländorna *Agapetus fuscipes* och *Odontocerum albicorne*, båda rödlistade, förekommer också. Förutom en rik bottenfauna finns öring, storspigg, småspigg och elritsa i bäcken. Det skuggiga läget och det delvis forsande vattnet gynnar mossor i vattendraget (Natura 2000 habitat: 3260; vattendrag med akvatiska mossor), och stenarna i bäcken är bevuxna med bland annat bäckrundmossa, bäcknäbbmossa och den rödlistade forsmossan.

En gammal banvall skär över dalgången vid Borstbäckens nedre lopp (se vidare kulturhistoria nedan). Vid banvallen finns ett anlagt dämme som till viss del dämmer bäcken så att en våtmark har bildats uppströms. Dämningen utgör idag ett vandringshinder för fisk och kommer att öppnas upp, utan att skada den kulturhistoriskt viktiga banvallen.

De branta sluttningarna ner mot vattnet utgörs av bokskog av örtrik typ (Natura 2000-habitat 9130), med inslag av andra ädla lövträd som ek, ask och alm. Ädellövskogen är högväxt och gallrad, vilket medför att skogen är ganska öppen. Fältskiktet består under våren av desmeknopp, gulsippor, ramslök, sloknunneört och vitsippor, och övergår i en sommarflora som domineras av skogsbingel. Längs den fuktiga dalgången i Borstbäcken växer även den sällsynta lundvivan, som i Sverige endast förekommer i sluttningarna på Vombsjöns nordsida. Lundvivan är förmodligen införd av munkar, som fram till 1500-talet hade sin verksamhet på Övedskloster. På initiativ av markägaren har lundvivan förklarats som naturminne av länsstyrelsen. Övriga arter i området är bland annat gulplister, harsyra, hässlebrodd, lundgröe, lundslok, skogslysing och skogsstarr. Buskskiktet består av hagtorn, hassel, humle och hägg. På de mer flacka, tidvis översvämmande partierna längs bäcken förekommer ask eller klibbal (Natura 2000-habitat 91E0)

med ett fältskikt av gullpudra, kirskål, ramslök, skogsstarr, svalört, vitsippor och älgört. Lind-lönnskog (Natura 2000-habitat 9180) förekommer sporadiskt i en smal remsa längs Borstbäckens övre del samt som ett större parti i norr och har ett trädskikt med ask, bok, ek, fågelbär och lönn.

Markvegetationen liknar den i den örtrika bokskogen, men domineras av ramslök. Området har stora botaniska och zoologiska värden med en synnerligen artrik flora och fauna, särskilt med avseende på kärlväxter, svampar och vedlevande insekter. Den varierade åldersstrukturen på skogen med en stor andel död ved och den relativt höga luftfuktigheten gör även området till en god biotop för skalbaggar. I området har glattbaggen *Microscydmus nanus* och kortvingen *Plectrophloeus nubigena* (båda rödlistade) påträffats; de är exempel på skalbaggar som lever främst i murken ved eller under bark av lövträd som bok eller ek, och därmed behöver gamla träd för sin fortlevnad. Bland landsnäckorna kan nämnas förekomst av den rödlistade tandsnäckan (*Perforatella bidentata*).

Borstbäcken är en av Skånes artrikaste svamplokaler med ca 50 rödlistade svamparter. Här finns bland annat svartfjällig musseron, pelargonrisk, fläckig saffransspindelskivling, blå lökspindling, silkesspindling, slottsspindling, blek fingersvamp, druvfingersvamp, fläckfingersvamp och piggvårtskräling, som är en iögonfallande och ovanlig vedlevande svamp som indikerar ett högt naturvärde på skogen. Vid Borstbäcken gjordes det första skånska fyndet av lövtryffel, med sina karakteristiska stjärnformade sporer. Även slöjroksvampen, som är rödlistad och omfattas av ett åtgärdsprogram, har hittats här.

Flera häckande fågelarter, såsom forsärla, gransångare, grönsångare, större hackspett, svarthätta, skogsduva, kattuggla, mindre hackspett, gröngöling, näktergal, entita, stjärtmes har observerats, och strömstarar övervintrar ofta i området. Det finns även rikligt med vildsvin, rådjur, dovhjort och kronhjort i området.

Nyckelbiotoper

Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering har pekat ut fyra nyckelbiotoper i området; 1) det örtrika bäckdråget i södra delen med värdefull kärlväxtflora, 2) bokskog centralt med död ved, 3) bäckdal i nordost med lättvittrade skiffrar och bokskog med värdefull kryptogamflora, 4) bäckdal i nordost med grova träd samt

2009-04-02

511-29476-07
1265-216

värdefull flora och lägre fauna.

Historia

Kulturhistoria

Området ligger i närheten av Övedskloster, och de södra delarna av reservatet omfattas av riksintresse för kulturmiljövård "Övedskloster-Tullesbo" (M:K100).

Området är ett slotts- och odlingslandskap utmed Vombsjön med förhistorisk bosättningskontinuitet, som sedan medeltiden präglats av klostret och senare godsförvaltningen vid Övedskloster och de spår i såväl landskap som bebyggelse som förvaltningen genom århundraden bidragit till. Som en följd av godsets medvetna inriktning att bevara stengården och fältgränser har den ålderdomliga landskapskaraktären bibehållits.

En banvall skär över dalgången vid bäckens nedre lopp. Den är en rest av den järnvägslinje som mellan 1911 och 1955 trafikerade sträckan Dalby-Bjärsjölagård. Linjen var ett sidospår till Malmö-Simrishamns järnväg och en del av en planerad tvärbana mellan Malmö och Blekinge via Kristianstad. På grund av brist på finansiering blev banan aldrig längre än till Bjärsjölagård. 1957, två år efter att tågen slutat gå, revs spåren upp.

Slaget vid Borst

Under de svensk-danska krigen, år 1644, utspelades det troligen en sammandrabbning vid Borstbäcken mellan en svensk kavalleristyrka och ett bondeuppbåd från trakten. Det finns endast knapphändig historisk information om sammandrabbningarna, men arkeologiska undersökningar från 2006 och 2007 styrker de i bygden kvarlevande historierna om slaget.

Fornlämningar

Inom reservatet finns tre av Riksantikvarieämbetet registrerade fornlämningar (Öved 7:1, Öved 8:1 och Öved 9:1). Lämningarna har i den lokala traditionen utpekats som snapphanehyddor, snapphanegravar och kanonvärn från slaget vid Borst. Arkeologiska utgrävningar under 2007 visar dock att lämningarna troligen

haft andra funktioner; snapphanehyddorna kan ha varit skjul för vallpojkar, röset som utpekats som snapphanegrav har troligen avsatts under den senaste istiden, och kanonvärnet kan vara från hemvärnets övningar under andra världskriget.

Friluftsvärden

Området är ett vackert strövområde som är betydelsefullt för det rörliga friluftslivet.

Ärendets beredning

Ärendet initierades av Länsstyrelsen efter diskussioner om biotopskydd med Öveds klostres godsförvaltning i samband med Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventeringar. Länsstyrelsen har under 2008 tagit fram ett förslag till bildande av naturreservat med tillhörande skötselplan som tillvaratar områdets höga naturvärden i överensstämmelse med habitatdirektivet. Sakägare, berörda myndigheter, kommunen och andra intressenter har förelagts att yttra sig över förslaget under 2008/ 2009. Även ideella naturvårdsorganisationer och artspecialister har haft möjlighet att lämna synpunkter på förslaget. Yttrande har lämnats av Hörby kommun, Eslövs kommun, Skogsstyrelsen, SGU, Skånes ornitologiska förening, TeliaSonera Skanova Access AB, Skånska energi och Puggehatten – Skånes mykologiska förening, Vägverket, Fiskeriverket. Hänsyn har tagits till inkomna yttranden vid revidering av beslut och skötselplan.

SKÄL FÖR BESLUT

Naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt på internationell, nationell, regional och lokal nivå.

Den aktuella delen av Borstbäcken och delar av de omgivande skogarna är **Natura 2000-område**. Bäckens är även utpekad som **regionalt särskilt värdefullt** och **nationellt värdefullt vatten ur naturvårdssynpunkt**. Området är av **betydelse för det rörliga friluftslivet**. Området i sin helhet ingår i **riksintresse för naturvård** (M:N84), Borstbäcken-Skartofta ängar-Torpaklint-Helvetesgraven-Fruallid, och de södra delarna av reservatet ingår i **riksintresse för kulturvård** M:K100, Övedskloster-Tullesbo. Området är ett

2009-04-02

511-29476-07
1265-216

utredningsområde för tätortsnära natur, (U12). Området ingår i dåvarande **Malmöhus läns Naturvårdsprogram** (1996), i **Sjöbo kommuns naturvårdsplan** (2001), i **Eslövs kommuns översiktsplan** (2001) och har naturvärde klass 1 i dess **Naturvårdsprogram** från 2007. Större delen av reservatsområdet är även av Skogsstyrelsen utpekad som **nyckelbiotop**. Reservatsområdet bidrar till ett flertal av regeringen beslutade miljömål som, levande sjöar och vattendrag, levande skogar och ett rikt växt och djurliv. Av ovan redovisade skäl och med syfte att bl.a. bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt för att skydda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer för skyddsvärda arter bör det angivna området avsättas som naturreservat.

Länsstyrelsen har till stor del beaktat inkomna yttranden och synpunkter och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna inom naturreservatet är av så begränsad omfattning att det inte innebär något allvarligt försvårande av områdets nyttjande i enlighet med vad som annars gäller enligt allemansrätten. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunernas översiktsplaner.

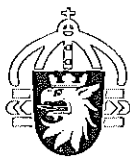
Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Framgår bland annat att en skötselplan skall fastställas vid bildande av naturreservat. Skötselplanen fastställs av Länsstyrelsen i särskilt beslut denna dag.

Förvaltning

Länsstyrelsen är förvaltare av naturreservatet och skall fortlöpande samråda med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

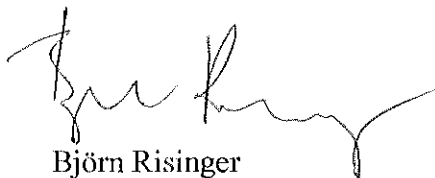
2009-04-02

511-29476-07
1265-216

Naturreservatets gränser skall märkas ut enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet, se bilaga 3

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog länsöverdirektör Björn Risinger, beslutande, avdelningsdirektör Elisabeth Hellmo, miljöavdelningen, enhetschef Per-Magnus Åhrén, naturskyddsenheten, Ann Westerdahl rättsenheten och naturvårdshandläggare Nils Carlsson, naturskyddsenheten, föredragande.

Björn Risinger

Nils Carlsson

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Undantag från förbud mot fordonstrafik
3. Hur man överklagar
4. Sändlista

Tillhör Länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet
Borstbäcken i Eslöv, Hörby och Sjöbo kommuner, Skåne län

Dnr: 511-29476-07
1265-216

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Bilaga 1

Naturreservatet Borstbäcken i Eslöv, Hörby
och Sjöbo kommuner, Skåne län.

Utdrag ur fastighetskartan 2003

 Reservatets avgränsning

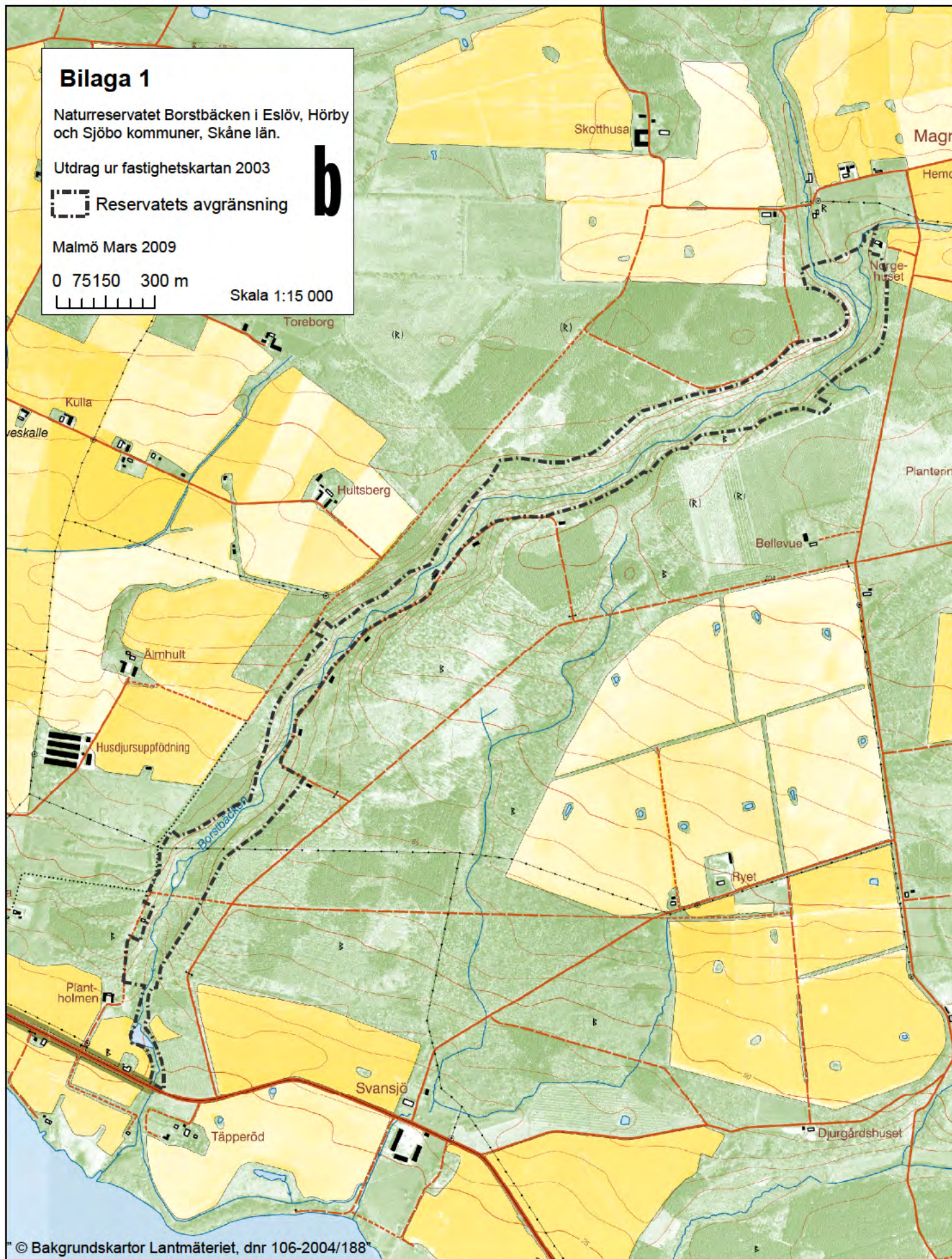
Malmö Mars 2009

0 75150 300 m

Skala 1:15 000

b

Bilaga 2

Naturreservatet Borstbäcken i Eslöv, Hörby och Sjöbo kommuner, Skåne län.

Utdrag ur fastighetskartan 2003

 Reservatets avgränsning

 Fordonstrafik tillåten
för markägare

 Undantag mot förbud mot
fordonstrafik enligt beslut

 Trafik till fastighet tillåten

0 75 150 300 m

Skala 1:15 000

b

